

Встъпителни думи

Предлаганите текстове в брой XVI на е-списание „Дзяло“ са част от проведения на 5 декември 2019 г. XXV-ти Колегиум по възрожденска литература на тема „Разногласия през/около Възраждането“, организиран от секция „Литература на Българското възраждане“ към Института за литература – БАН.

Процесът на национално формиране активира различни, често пъти противостоящи интелектуални проекти, чиято дискуссионност е заложена както в идеологическите им влияния (разпространяващите се в Европа просвещенски и романтически концепции), така и в опитите за реализирането им в османската имперска политическа рамка.

Организаторите се опитаха да провокират участниците да интерпретират прозвучалите през XIX век разногласия около облика на националната култура, литература, език, образование; изграждането на нормата и особеностите на отклоненията от стереотипното; произхода, изгражданите линии на континуитет, „историческите“ спомени; пътищата на националното движение; личности, събития; културни „центрове“ и „периферии“; рецепцията на чуждата традиция, сформиранието и развитието на филологическата мисъл; ролята на театъра.

Втората предложена проблемна група за осмисляне беше насочена към последвалите – академични и популярни – рефлексии около Възраждането: динамиката на представите, критиките и ревизиите относно: името, периодизациите, съотнасянията с други културни направления; националния героичен пантеон и идентификационните митове; институционализирането на Възраждането чрез учебните програми и изпитни конспекти; стабилизирането на „големите“ разкази за периода; юбилеите и „местата на памет“; подходите към периода: есенциалистски vs. релативистски; „експертите“ по периода; наблюдаваните към днешна дата атаки към институционалната наука и възхода на любителите историци; комерсиализирането на възрожденските символи; дебатите около „образцовия“ автор и „образцовата“ творба; маргиналните текстове и писателски присъствия.

Изнесените доклади очаквано разшириха първоначалната тематична рамка и отвориха поле за разнопосочни идеи и интензивни научни дискусии. Тезите, прозвучали в тях, а сетне застъпени в разширените текстови версии, не винаги отразяват позициите на редакторките на тематичния блок. Водени от убеждението за научна толерантност, а и от разбирането, че въпросните тези са част от циркулиращите в публичността дискурси, които си заслужава да бъдат изследвани и проблематизирани, предлагаме за публикуване всички постъпили статии, надявайки се те да станат повод за последвали академични дебати. Последователността на текстовете се придържа към установената в проведения Колегиум подредба на изнесените доклади.

Приятно четене!

Анна Алексиева
Андреана Спасова